

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

De Breingids: Een reis door onze hersenen.

Juni Daalmans

Amsterdam: Boom, 2011

285 pagina's

De titel van dit boek is precies goed! De auteur, zelf psycholoog maar meer thuis in de organisatie-wereld dan in de neuropsychologie, neemt als gids de lezer mee langs de belangrijke gebieden van de hersenen. Mogelijke vragen van de lezer leiden tot korte en heldere toelichtingen op hoe het in elkaar zit, hoe het werkt en hoe belangrijk het is om gedrag te begrijpen. De stijl, zowel het idee van de rondleiding als het taalgebruik, is erg prettig, toegankelijk voor iedereen en nodigt uit tot verder lezen. De opbouw loopt logisch, vanzelfsprekend. Structuren en functies worden op een eenvoudige manier gekoppeld; juist door met korte paragrafen te werken blijft het overzichtelijk. Het is wel even wennen aan de Nederlandse terminologie, die systematisch gehanteerd wordt, maar ik kan me voorstellen dat het daardoor minder afstotend werkt voor niet-brein-ingewijden. Bovendien worden op verschillende plaatsen die Nederlandse termen ook aan de meer bekende, Latijnse namen gekoppeld. Plaatjes zijn altijd heel belangrijk voor anatomieboeken en de auteur heeft voor dit boek heel veel nieuwe, duidelijke plaatjes zelf ontworpen. Het is zeker een makkelijk naslagwerk voor elke neuropsycholoog (eigenlijk alle professionals die zich met hersenen en hersenletsel bezighouden), maar het leent zich ook heel goed voor uitleg aan mensen die te maken krijgen met hersenaandoeningen, zelf of bij mensen in hun omgeving.

Recovery from stuttering.

Peter Howell

New York: Psychology Press, 2011

390 pagina's

Howell onderzoekt al zo'n 35 jaar allerlei aspecten van het stotteren. Dit boek is gebaseerd op het onderwijs dat hij geeft en is ook zeer geschikt als tekstboek voor een cursus over stotteren. In vijftien hoofdstukken wordt zeer veel informatie op een overzichtelijke manier samengevat en zo krijgt de lezer snel inzicht in ideeën en empirische gegevens rondom verschillende vraagstukken. In het eerste deel komen definities, epidemiologie en symptomatologie aan de orde. Het tweede deel behandelt experimentele studies over factoren die gerelateerd zijn aan stotteren, zoals genetische factoren, eigen-

schappen in het centrale zenuwstelsel, cognitieve, taal- en motorische aspecten en meer persoonsgerelateerde eigenschappen. Dan is het tijd voor theoretische kaders: hoe zitten ze in elkaar en wat kunnen ze wel en niet verklaren? Hierbij behandelt Howell modellen die stotteren als een taalprobleem beschouwen of als een gevolg van een veranderde feedback van het spraaksignaal en andere, meer op spraak gerichte modellen. De laatste categorie, waarin ook Howells eigen theorie valt, betreft modellen die kijken naar de interactie tussen talige en motorische processen. In het laatste deel komen enkele meer praktische punten aan de orde zoals de vroegdiagnostiek en het onderscheiden van subtypes. Howell geeft een goed overzicht van een breed scala aan onderwerpen, waarbij hij goed gebruik maakt van zijn grote ervaring door op een evenwichtige wijze diverse 'kampen' aan bod te laten komen en ook voor de nog niet ingewijde lezer het beknopt en begrijpelijk te houden. Van harte aanbevolen!

Hersenspingsels: Waarom we dingen zien, horen en denken die er niet zijn.

André Aleman

Amsterdam: Atlas, 2011

223 pagina's

Na vijftien jaar maakt Aleman de balans op van het onderzoek naar wanen en hallucinaties. Hij promoveerde op dat onderwerp en als hoogleraar Cognitieve Neuropsychiatrie leidt hij in Groningen een omvangrijk onderzoeksprogramma over dit thema. Stap voor stap neemt Aleman de lezer mee in zijn visie. Het horen van stemmen die er niet zijn is in de normale psychiatrische praktijk zo kenmerkend voor het hebben van een psychiatrische stoornis dat gezonde proefpersonen, die - in het kader van een experiment - vertelden dat ze een stem iets hadden horen zeggen, in een psychiatrisch centrum werden opgenomen, de diagnose schizofrenie kregen en er maar weer met moeite uit konden komen. Dit is een van de vele verhalen die Aleman vertelt ter illustratie van zijn redenering. Het is echter niet zo dat als iemand stemmen hoort, hij ook een psychiatrisch patiënt is dan wel moet worden opgenomen. Aleman probeert juist duidelijk te maken dat hallucinaties en wanen alles te maken hebben met hoe de normale geest functioneert: wij zijn het 'slachtoffer' van tal van illusies. Onze 'logica' laat heel veel te wensen over, we maken allerlei systematische fouten in het redeneren. Een aantal fouten lijkt veel voor te komen: overhaaste conclusies trekken, zich

niet in de positie van een ander kunnen verplaatsen en verkeerde attributies. En als je dan door stress ook nog eens beperkt wordt in je denken, kunnen er allerlei fouten optreden die leiden tot waarnemingen en ideeën die niet stroken met de realiteit. Ook hallucinaties kunnen worden begrepen in termen van psychologische processen die bij iedereen wel eens fout gaan, zoals het verwarren van een bron (de stem zit in je hoofd maar je denkt dat die van buiten komt). Verwachtingen spelen ook een niet te onderschatten rol bij onze waarneming. Dat alles speelt zich af in de hersenen en kan met imaging-methoden zichtbaar gemaakt worden en met TMS, transcraniële magnetische stimulatie, kan er ook invloed op die gebieden en daarmee op de verkeerde waarnemingen worden uitgeoefend. Het is Aleman gelukt om zijn argumenten op een niet-technische manier te formuleren: er zijn veel voorbeelden uit het leven gegrepen en allerlei onderzoeksbevindingen worden zo gepresenteerd dat een leek het verhaal kan volgen. Daarmee bewijst hij velen een dienst. Mensen die direct of indirect te maken hebben met deze verschijnselen, zoals patiënten en hun familieleden, maar evenzogoed de professionals in de psychiatrie, die beter zullen begrijpen wat er gebeurt. Het is zo gek nog niet!

The neuropsychology of Asian Americans.

Daryl Fujii

Hove: Psychology Press, 2011

311 pagina's

Het idee dat tests niet altijd cultuurvrij zijn is wel bekend, maar dit boek gaat veel verder. De eerste elf hoofdstukken gaan over populaties in Amerika, zoals Cambodjanen, Chinezen, Filippijnen, Koreanen. Daarna volgen acht hoofdstukken over: 'De neuropsychologie in ...' en dan zijn er hoofdstukken over min of meer dezelfde bevolkingsgroepen. Het is duidelijk dat er niet voor elke groep aparte normen zijn, maar de hoeveelheid tips om op een specifieke manier neuropsychologisch onderzoek bij elk van de groepen te doen is toch ook wel beperkt: zo opvallend zijn de verschillen nu ook weer niet. In Amerika gaat het om grote aantallen, voor Nederland is het vraagstuk in termen van aantallen beperkt, maar het is wel degelijk van belang om oog te hebben voor wat ik maar kortweg aanduid als culturele verschillen. Voor de Nederlandse neuropsycholoog lijkt me het boek echter minder interessant.

(A)typical planning and motor imagery.

Céline Crajé

Proefschrift Radboud Universiteit Nijmegen,

januari 2011

165 pagina's

In het onderzoek, beschreven in dit proefschrift, komen drie thema's aan de orde: bewegingsplanning, bewegingsplanning bij mensen met een hemiplegie en de relatie tussen bewegingsplanning en motor imagery. In het eerste deel is onderzocht of visuele informatie (door gebruik te maken van een visuele illusie bij de aanbidding van een staaf in een context, een vierkant) invloed heeft op de wijze waarop de staaf gepakt zal worden en dat bleek zo te zijn. Vervolgens is onderzocht hoe jongeren met een linker- of rechterhemiplegie (ten gevolge van een cerebrale parese) deze taak uitvoerden en door de visuele informatie werden beïnvloed bij de uitvoering van de handeling. Patiënten met een linkerhemiplegie bleken meer gebruik te maken van een planningsstrategie. En patiënten die een planningsstrategie leken te hanteren bleken meer beïnvloed te worden door de visuele informatie. Met behulp van een andere motorische planningstaak is de ontwikkeling van planning onderzocht bij kinderen van drie tot zes jaar, met en zonder een cerebrale parese. De kinderen met een cerebrale parese bleken minder goed te plannen, maar de planning verbeterde wel met het ouder worden en ook een intensieve training leidde tot een verbetering in de planning. In een volgende studie werd gekeken naar imagery bij mensen (vijftien tot 21 jaar) met een rechterhemiplegie: twee afbeeldingen van een hand worden aangeboden en de proefpersoon moeten bepalen of de ene hand een transformatie is van de andere hand. Door gebruik te maken van specifieke afbeeldingen kon een onderscheid gemaakt worden tussen het visueel of motorisch voorstellen van de draaiing van de hand. Terwijl er bij gezonde controles wel effecten van de soorten draaiingen gevonden werden, werden die niet gevonden bij de mensen met een hemiplegie: blijkbaar was het inbeelden van bewegingen te moeilijk. Crajé gelooft dat een training die gebruikmaakt van motor imagery wel eens succesvol zou kunnen zijn bij mensen met een cerebrale parese en heeft in een eerste pilotstudie een aanzet hiertoe gegeven.